

ZGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

№ 45.

V četrtek 6. listopada.

1851.

Ljudske mestne šole v Terstu.

(Dalje.)

Vso pohvalo in posnemo zasluži prizadevanje gosp. kateheta in gosp. učitelja v petju, ktera sta tudi vpeljala, de otroci vsak teden enkrat v cerkvi noviga s. Antona Padovanskiga pri sveti maši skupaj po napeljevanju gosp. učenika pojó.

V saboto 30. vel. serpana so imeli fantini perviga razreda nižjiga oddelka šolsko poskušnjo, dopoldan v drugi, popoldan v prvi učilnici. Primerne vaje v govorjenju v laskim in nemškim jeziku so prav dobro dopadle, in gotovo svoj prid imajo, ker se otroci s tem prav govoriti in lepo sporekovati vadijo. Računilo (rajtalo) se je z denarji v srebru; s tem se otroci ne le računati ali poštevati, ampak tudi čeno denarja in mnogotere rudstva spoznavati učé; je torej na več strani koristno. Pri popoldanskih pa se je g. učitelj zraven tega še posebno v poduku navistovanja pridniga in modriga skazal, ker je z velikim trudam mnogotero orodje, priprave rokodelcov in druge take reči izrisal, in je še dalje mnogoverstne živali i. t. d. izrisati namenjen, de po tacih podobah otroci potem vsako reč ali stvar precej spoznati in razsoditi zamorejo; po skerbim premisljevanju in poskušanju je sam tudi poduk spisal, kako se to navistovanje, popisovanje in učenje s podobami nar boljše zgoditi utegne. To je v resnici pravi djanski, za zivljenje primerni poduk, ki tudi za pojasnovanje in razumenje verskih reči, zgodbe sv. pisma in cerkvenih šeg veliko koristiti zamore. Taki učitelji pač gotovo vso hvalo in podporo zaslužijo. Po dokončani poskušnji je bil dopoldan in popoldan zahvalni govor od otrok v laskim jeziku izrekovan.

V pondeljnik 1. kimovca je bila poskušnja fantinov perviga razreda visjiga oddelka, dopoldan v drugi, popoldan v prvi učilnici. Prav dobro so se v kersanskim nauku skazali, in lepo, mirno in pametno zaderžali. Brali so prav dobro že v laskim in nemškim jeziku, in iz slovnice teh obeh jezikov dobro odgovarjali. H koncu poskušnje je bil zahvalni govor, dopoldan v laskim, popoldan v nemškim jeziku od otrok zglasovan. V

teh govorih so bili dobri spodbadani, de naj v pridnosti stanovitni bojo — zanikerni pa, de naj izgled dobrih posnemajo; tudi je bila zahvala izrečena do Njih Veličanstva našiga cesarja, do visokočastitiga skofijskiga konzistorja, do visoko čast. gosp. šolskiga nadzornika, do čast. gosp. vodja in kateheta, do gospodov učiteljev in do staršev. Na slednji govor pa so gosp. vodja in katehet opominjali k pridnosti, učenju, zvestimu obiskovanju šole, k branju in ponavljanju prejetih naukov o šolskih praznikih ali vakancah, ter k molitvi, pobožnosti, bogaboječnosti, pokorsini i. t. d. vneli.

V torek 2. kimovca dopoldan so imeli fantini družiga razreda šolsko poskušnjo, ktero so tudi visokočastiti milostljivi škof, čast. gosp. šolski nadzornik, in še drugi imenitni in slavni gospodje s svojo vpričnostjo počastili, in posebno nad dobrim razumenjem in znanjem kersanskiga nauka in umne vaje nemškiga jezika svoje dopadajenje skazali. Zahvalni govor je bil v nemškim jeziku.

V torek 2. kimovca popoldan, in v sredo 3. kimovca dopoldan ste bile šolski poskušnji deklic perviga razreda nižjiga oddelka, narpred v drugi in potlej v prvi učilnici. Starši in drugi v obilnim številu pričujoči so bili z lepim vedenjem in dobrimi odgovori učenk prav zadovoljni. V vajo spomina so deklice tudi kratke pesmice iz glave dopovedovale. V zahvalnim govoru, ki je bil v laskim jeziku, se je mladost sadikam priličila, ki se od pridnih vertnarjev in vertnarič oskerbljujejo. Nato so vis. čast. gosp. šolski nadzornik svojo zadovoljnost izrekli, in deklice še k daljejsi pridnosti nagovorili.

V sredo 3. kimovca popoldan, in v četrtek 4. kimovca dopoldan ste bile šolski poskušnji deklic perviga razreda visjiga oddelka, narpred v drugi in potlej v prvi učilnici. Učenke in učiteljce so se v vsih rečeh prav dobro skazale. V vajo spomina so se tudi pri teh pesmice dopovedovale, in veliko in prav lepih reči ženskiga dela je viditi bilo. Kako dobro pač je, de se deklice v šoli tudi marsikaj delati vadijo, kar posebno revnišim k mnogimu zaslužku, vsim pa k polajsanju njih zivljenja koristiti zamore! H koncu je bil

zahvalni govor v laškem jeziku, po katerim so gosp. vodja in katehet učenke še k pridnosti in lepemu zadržanju opomnili.

V četrtek 4. kimovca popoldan pa je bila poskušnja učenk družiga razreda. Učenke in učiteljce zaslužijo očitno pohvalo, ker se je obdvojih prizadeva in pridnost lepo pokazala. K sklepu so gosp. vodja in katehet učenke, zmed katerih jih je več že prvo sv. obhajilo opravilo bilo, takrat storjene obljube opomnili, jih k pogostni vredni prejemi sv. zakramentov poudobil, in jih vse poveljili, prihodno leto dan perviga sv. obhajila prav s častjo praznovati, in storjene obljube spet ponoviti. Prav je in potrebno, de se mladenči in deklice z mladiga navadijo, večkrat v letu svojo vest v zakramentu sv. pokore očistiti, in večkrat v letu po vredni prejemi sv. rešnjiga Telesa z Jezusam Kristusam skleniti se — de se greha, ki je vir vse časne in večne nesreče, zmiram skerbnejši varujejo, in čistost duše in telesa ložeji in zvestejši ohranijo — de se njih mlade serca namesto posvetniga in spačeniga duha ljubezni do Boga in do bližnjiga, ponižnosti, krotkosti in družih čednost navzamejo — de se s to nadnaturno, nebesko pomočjo navdani zoper vso zapeljivost in slepotijo sveta sereno vojskovati, ter mir serca in pravo srečo, ki je edino le v Bogu najti, doseči in zavživati zamorejo. Blagor torej mladenčem in deklicam, ki se te svete in pobožne navade poprimejo, in v zvesti pokoršini do svojih spovednikov in učnikov živé in stanoviti ostanejo!

(Konec sledi.)

Pismo gosp. misjonarja Martina Dovjaka.

Butak pri Kairu na roženkransko nedeljo 1851.

Le malo dni je minulo, kar sim poslednjic pisal, in zopet primem però nave naznanila popisovati. Poslednjic sim bil povedal, kako smo bili v Kairo peršli, ter sim omenil pogovora med našim prečast. g. namestnikom (provikarjem) in namestnim kraljem: dans ti zamorem novih vmes tudi imenitnih reči pisati. Ko v Kairo pridemo, so prečast. g. namestnik šli iskat avstrianskiga velikiga konzula viteza žl. Huberja, ki je bil dva dni pred nami iz Aleksandrije v Kairo odšel, in so se v kratkim vernili, spremljeni od vel. konzula in konzulatskiga oskerbaika v Kairo g. Bratiča, na ladijo, s ktere se je avstriansko bandero vilo. To bandero je bila neka avstrianska domorodkinja v Terstu prečast. g. namestniku darovala. Rečeni veliki konzul iz Aleksandrije je bil prečast. g. namestnika namestnimu kralju skazal, in je povsod goreče poskerbel za našo reč. Pred svojim odhodom v Aleksandrijo nas je še enkrat obiskal, in tu je pokazal, kakšniga duha je: njegovo serce se je izlilo v ljubeznjive besede, s kterimi nas je k serčnosti in stanovitnosti spodbudoval, in in po prijaznim kushjeju z našim g. namestnikom se je podal naslednji dan na soparno, ki ga je prepeljala v Aleksandrijo. Božji blagoslov ga spremljaj! —

Pri ti priloznosti zamorem v misel vzeti, kako priljudno so bili povsod naš prečast. g. namestnik sprejeti. V Terstu jih je g. Lugnani vodja pomorske šole v čelnu k parobrodu spremlil, in ljubeznjivi sredafrikan-skimu misjonu dobro naklonjeni g. Černik poglavar mornarske uradnije, jih je še obiskal ravno prejden je soparna ladija odrinila. V Aleksandrijo dospvšim jim je bil precej voz poprej imenovaniga velikiga konzula na ponudbo, in v Kairo so bili od nar. vikših uradnij dobrovoljno sprejeti. Ako vse to iz vikšiga ozira pre-

mišljujemo, moramo moliti previdnost božjo, ki vé serca velicih in malih voditi, kadar hoče svoj namen doseči.

Prečast. gosp. namestnik imajo tukej, kakor v Aleksandrii, opraviti z naročevanjem in nakupovanjem potrebnih reči. Eno ladijo so že kupili, minister Heir el Din-paša jim je svojo novo po evropejsko napravljeno železno ladijo odstopil za 6000 gold. kar se sploh prav dobri kup ceni, in res je bil minister pozabil neki spis svojih stroškov, ki je znesel 2000 gold., pri prodajanji v število vzeti; ko je bila pa kupčija že storjena in je bil tega opomnjen, se je na svet namestniga kralja velikoserčno odrekal temu znesku, in gospodu namestniku še v misel vzeli ni. To je tedaj prva naša ladija, in bo o priliki po katoliški šegi blagoslovljena ter bo dobila ime „Stella matutina“ — Zgodnja danica. Prečastiti gosp. namestnik so to ime z modrim preudarkam vzeli iz namena, kteriga ladija ima: naj se bo pod Mariino obrambo peljala tje k nevernim ljudstvam in kakor zgodnja danica narodam veselo oznanilo razglasovala, de zdaj že izhaja pri njih luč sv. vere, debele temé nejeverstva pa de morajo odjenjevati. V podobo tega se bo spredej na ladii sveta zvezda s sedmériimi zarki, 14 paleov v premeru, narejena po Antonu Haavs-u, belim Krajncu iz Osivniške fare, ki je dozdam v Kairu službo imel kakor hlapec (ksel) pri kovaškim rokodelstvu in nas bo na tri leta v Kartum spremlil. Druga ladija za našo rabo je najeta. S pospravljanjem teh reči so naš g. namestnik od zora do mraka vsi ob-suti, vsaciga dela se primejo in nas tako s svojim zgle-dam k delu spodbudujejo, in mi pomagamo po svoji moči. Velikrat morajo od dela poklicani biti, de gredo gos-pode pozdravit, ki jih pridejo obiskat — in take ob-iskovanja so zlo pogosta. Uno saboto jih je bil obiskal zdravnik namestniga kralja, g. Griesinger, nemec, ki jim je obljubil zdravila za navadne jutrodeželske bolezni in vodila kako jih obračati. In poprej enkrat sta jih obiskala katoliški koptiški in katoliški greški škof, de ne jemljem v misel polkovnikov (obristov) poprej ime-novaniga Heir el Din-pašata, ki so jih bili s svojim obiskanjem počastili. —

Čez nekaj dni smo obiskali tudi zmed nas nekteri ana dva škofa, kterih prijazna ponižnost nam je zlo dopadla. Pri ti priloznosti smo tudi njih cerkve ogledali, in smo jih našli lepo napravljene. S katoliškim koptiškim škofam smo govorili laško, ker ta jezik on sprétno govori, izučil se je bil namreč v Rimski propagandi ali vesoljnim semenišu; s katoliškim greškim smo se mogli pa po tolmaču razumeti. Zdam mi dobro pomaga malo laškiga, kar znam, in le to si vošim, de bi bolje znal, ker se v Aleksandrii in v Kairu veči del le arab-sko in laško razume in govori, težko bo kdo komu kej dopovedal, ako kteriga teh dveh jezikov ne zna. Te dni so dobili prečast. g. namestnik pismo iz Rima, v kterim se žene Jezusoviga serca ponudijo, za njimi v misjon v Kartum priti. Ko so bili g. namestnik v Rimu, so se v gorečih željah, de bi tudi uboge Zamorke véno odrejo dobile, zaupljivo na té žene obrnili in jih po-prasali, če bi bite perpravljene ta misjon prevzeti. Mogle so pa, prejden so zamogle odgovoriti, na svojo veliko sprednico v Pariz pisati. Le-tá je bila močno vesela nad takim sklepam in je v vse pervolila, je naročila sprednici žen Jezusoviga Serca alla Trinità dei monti v Rimu, de naj nektere za misjon odmeni, in je rekla, de tudi iz avstrianskiga device sprejme, ktere bi v sebi poklic čutile, tudi v vročih deželeh se Gospodu posvetiti in darovati, ter mladost učiti. V tem času si upajo prečast. g. namestnik misjonsko poslopje napra-viti, in v enim letu, ako Bog da, bomo ze nune v Har-tumu imeli. Lepo perložnost imajo tukaj tudi avstrian-ske device, svojo sveto serčnost in ljubezin do bližnjiga

razodeti. V Rimu bi se zamogle na misjon perpravljati, kjer bi se ob enim vročine pervadile. Ktera bi se hotla v to podati, bi ne bilo nič drugziga treba, kakor do sredafrikanskiga odbora na Dunaju ali pa naravnost do poprej imenovane sprednice v Rim pisati.

Še moram nekatere znamenitosti v Kairu in okoli Kaira naznaniti. Kaki dve uri od mesta so tisučletni pili ali piramide, ki jih lahko vsak dan z okna vidimo. Nekako eno uro od tod, v starim Kairu, je duplina, v kateri, kakor terdi zročilo, je naš Gospod prebival. Sprosil smo od Franciškanov v Kairu pervoljenje, na tem kraji maševati, in se tje podamo, g. Milharčić, Možgan, jest in še en drugi neduhoven 26. kimovca. G. Trabant je ta kraj ene dni potlej obiskal. Tukaj smo vse pregledali, smo Bogu nar svetejši Dar darovali za vse prijatelje, znance in dobrotnike, in smo prosili Zveličarja milosti za vse — na tem mestu, ki slovi, de ga je bil On nekdanj s svojo pričujočnostjo posvetil. Milo pa se nam je storilo, ko smo vidili, kako revno je ta posvečeni kraj opravljen. Naj pred se pride v staro visoko poslopje, rekli so, de bi bila to cerkev ločenih Koptov; v ti cerkvi spredej je 12 kamnitih štapel, po katerih se dolj stopa v sveto duplino. Šli smo dolj, — ali, vse smo vidili zapušeno, revno, nizko, mokrotno, bolj podobno razvalini, kot posvečenimu kraju. Tri ločine so, ob levici vzvišen zid, ki slovi za nekdanjo Zveličarjevo posteljo, v sredi altar, na katerim se sveta maša bere, na desni pa je kamniten kôtel, ki so nam pravili, de je bil Koptiški kerstni kamen. Mislil sim si, ko bi bilo kej taciga v Evropi, zares bi evropejci kraja tako svetiga spomina ne mogli v taki revšini pustiti. Od tod gremo v malim ovinku in pridemo k novimu veličansko in s silnimi stroški zidanimu, pa še ne prav dozidanimu metčitu (turški cerkvi), ga ogledamo in se podamo skoz mesto proti domu — in to so bile prave kertove pota od ceste do ulic okoli, katerih je bila ena nesnažniši, tesnejši in krajši od druge. Pri tem takim nas je kmalo minnlo mikanje mesto dalje ogledovati, in smo bili veseli, de smo v svoje stanovanje v Bulak spet peršli. Ta Bulak sprehajališe od mesta loči, skoz to sprehajališe gredo nekteri zmed nas vsak dan v mesto maševati, drugi pa mašujejo v neki kapeli Očetov Franciškanov tukaj v Bulaku.

Jutri se verne naša kupljena ladija iz Aleksandrije, kamor je bila odpravljena, prejden je bila nam zročena. Seboj bo perpeljala Aleksandrijskiga škofa in nekatere nune „dobriga Pastirja“ za Kairo. Berž ko pride, bo z našo robo otovorjena, in upamo potlej po vsaki ceni 9. ali 10. t. m. dalje odriniti, de enkrat s pomočjo Božjo kraj svojiga namena dosežemo. Perjatelj! moli za nas, de se to dopolni — tudi mi Vas nikoli ne bomo pozabili.

Moje pismo je že precej dolgo, ne morem pa je njeti, de bi še ene želje ne razodel. Nas je s prečast. g. namestnikam vred šest duhovnov, vsi Slovenci, in nimamo nobenih slovenskih novic. Morebiti bi se na Krajnskimi kak dobrotnik najdel, kateri bi nam ljubljena časnika „Zgodnja Danica“ in „Novice“ dajal. Napis bi se naredil: „An die Mission von Central-Afrika zu Chartum via per Trieste ad Alexandria“, pod tem napisam svêsto vsak list do nas pride.

H koncu ti zamorem naznaniti, de smo vsi zdravi in serčni — bodi Bog zahvaljen! — Ponovim vse pozdravila iz poslednjiga pisma, se Ti perporočim v molitev in ostanem tvoj resnični prijatelj v Kristusu

Martin Dovjak m. p.

Perpisk pismu. Veseli bi bili, ako bi kak odgovor dobili — pišite nam starije in novic iz Krajnskiga. — 12. kozop. Naša ladija je peršla še le predvcernjim iz Aleksandrije, in pernesla je samo Aleksandrijskiga škofa in ne nun za Kairo, ktere bi utegnile pa

v kratkim priti. Zdaj se le bo z našim daljnim popotovanjem resnica, morebiti bomo jutri že na ladii spali. Bog daj, de bi se vse po sreči izšlo! — 18. kozop. Gg. Milharčić in Trabant sta se 13. na najeti ladii odpeljala. — 15. je bila naša ladija blagoslovljena — dans odidemo — kej več drujikrat. —

D o p i s.

Od Savine 27. oktobra. Iz krone pobožniga diviškiga ženstva na Slovenskim nam je nemila smert v začetku tega mesca zopet eniga nar drajših biserov vzela: preblago gospodičino Amalio Hagenau, ktera je veliko let per svojim sorodniku in posestniku Mislinske grajsine in ondašnjih rudarij p. n. gospodu bl. Bonazza živela in ga vdovca gospodinila, ter po kratki dvadnevni boleznii okoli 50 let stara v Gospodu zaspala. Na njo se dajo po vsi pravici obrniti besede sv. pisma: „Kdo bo našel serčno ženo? Več kakor dragi kamni ona velja. Zgodej vstane, ko je še noč in razdeli jed med domače in delo med dekle; ter do noči od dela ne jenja. Svojo roko odpira ubogim in svojo roko steguje revnim.“ Taka je bila od besede do besede rajna preblaga Amalia, visoko spoštovana od vsakiga, kateri jo je poznal. Bila je zares serčna in brez vsiga strahu, bolj kakor marskteri mož. Na tanjko živeča po vsih božjih zapovedih in cerkvenih je brez vse napčine sramljivosti in brez vsiga strahu očitno pred vsimi ljudmi spoznala svojo vero, bodi si vpričo pobožnih ljudi, bodi si vpričo zaničevavcov sv. vere in sedanjih novih ajdov, na ktere je v svojih okolišinah pogosto naletela, in jim take pravila, de so vsi osramoteni omolknili. Resnico je povedala v lice vsakimu, ali se je s tem perkupila, ali ne. Rad: je brala učene bogoslovne knjige, pisane ali v nemškimi ali v francoskim jeziku, in ker je bila bistre glave in vsa goreča za čast božjo, je vedila tudi učenim besedo tako postaviti, de ji je niso lahko overgli. Daleč okrog je razposojevala svete in učene knjige, in sama prijateljica učelosti si tako dolgo perzadevala in pomagala, da je bila per tamošnjifari lepa duhovna knjigarna za dušne pastirje vtemeljena. V svoji okolici je bila pravi apostel. Podpirala je vse dobro, karkoli se je začelo: bratovšine, pobožne družbe, misione, novo vpeljane miniške in nunske rede, v čemur jo je bl. gosp. Bonazza s svojo lastno nikdar utrudeno milodarnostjo podpiral in jo še bolj naduseval. Akoravno pa učena in imenitna in od vsih češena je bila vendar, ko violica med rožicami, vsa ponižna, ter je dobro poznala meje, ktere je Bog delavnosti ženskiga spola odločil, in se ravno zavolj tega, kakor gospodinja, tudi naj nižjih opravil v hiši sramovala ni, prijateljica ponizevanja in zatajevanja same sebe. Perva je vstajala, poslednja hodila k pokoju, in de je vedila, de je v gradu vse v lepim redu in miru, je ključje grajskih vrat sama imela, ter na večer sama zaperla in v jutro na vse zgodaj sama odperla. Predin so šli ljudje v jutro na delo, je vse skupej poklicala v domačo lepo okincano kapelico, in jim juterno molitev sama naprej molila, ravno tako tudi na večer večerno molitev. Ravno tako je tudi per mizi, naj si je k obedu povabljen, kdor hoče, sama vselej na glas naprej molila, in domači, grajsinski mašniki in ptuji so lepo na glas za njo molili. Bila je prijateljica službe božje, ter rada hodila v cerkev, in k temu vse domače, tudi uradnike ne izvzemši, lepo napeljevala, pa tudi ojestro perganjala. Svete zakramente je prejemale pogosto, in ravno na to tudi per domačih gledala. De bi se ji pa ljubezin božja v sercu ne ohladila in oginj pobožnosti ne ugasnil, je skerbno vpotrebovala vse pomočke, kakor jih sv. cerkveni učenički svetijejo in se celó večkrat v Gradec k

duhovskim vajam v nunske samostane podala. Bila je tako živ zgled pobožnosti za celo okolico — še več: za celo Štajersko; saj so jo povsod poznali in častili. Vedila je pa, da je ljubezin do Boga in vsa pobožnost mertva, in brez vse vrednosti, ako ni sklenjena s pravo ljubeznijo do bližnjiga. In tudi v tej je bila rajna Amalia prava junakinja. Mati zapuščenih, reditelica ubogih, tolažnica terpečih, žalostnih in skušanih, je bila pravi angel v Sloveuograski dolini, in solze vseh tistih, ki v njej svojo mater objokujejo, pričajo glasnejši od velike vrednosti njeniga življenja, kakor naše slabo pero zamore. Eden njenih prijateljev piše od njene smerti: „Zaupamo, da so se nad njim prihodala nebeski prebivalci ravno tako razveselili, kakor nad njenim odhodom. Med nas vsi žalujejo, kateri so jo poznali. Srečo ji mislimo, da je plačila za svoje dobre dela prejela, žalujemo pa, da nam je umrla zglede beršanskiga življenja spred očmi vzela. — Takih gospouinj veliko, in kmalo bo svet novo lice na.“

Ker želimo in se nujamo, kedaj obširniji popis njeniga življenja v „Drobincih“ brati, kjer se bo naj lepšim do zdaj pernešenim življenjopisam vredno perveratil, naj bo s temi versticami tukej zadosti, tudi v „Danici“ tej pobožni junaski devici častiven spominek postaviti in jo pobožnemu spominu vseh tistih perporočiti, kateri so jo poznali in v Jezusu Kristusu ljubili.

K—.

Lepa permera.

Med mnogimi govorniki, ki so per petim vesoljnim zboru, ki ga je katoliška družba na Nemškim mesca Oktobra t. l. v Majncu obhajala, s svojo učeno in pobožno besedo poslušavce razveseljevali, je besedo povzel tudi za blagor svete cerkve ves goreči katoliški duhoven Lang, kateri je s tako krepko in živo besedo prelepo permero izpeljal, kako so glasovi narodov, ki iz raznih katoliških krajev naše hudo zmajane Evrope proti nebesam donijo, skoz in skoz permerni raznim glasovam per petju sv. maše, da mu je neprechama od vsih strani glasna pohvala gromela, ko je takole govoril: „Kirie eleison“ poje hudo tlačeno, koperneče katoliško ljudstvo na Švajcarskim; „Glorio“ prepevajo katoličani na Angleškim, v veselji Boga hvalivši, da je škofijsko oblast zopet med njimi uterdil, vkljub vsimu protivenju besnih anglikanov; „Kredo“ doni iz ust hrabriga, v svojim jedru še vedno čeversto verniga francoskiga ljudstva, kteriga v vojski zoper nevero slavni grof Montalembert vodi; „Sanctus“ v stoternih glasih odmeva iz Laškiga, kjer stol sv. Petra stoji, od kodar blagoslov božji vsemu svetu perhaja, in med tem ko se na tem sv. stolu kralju nebes in zemlje veselo „Hosannah“ prepeva, se namestniku Kristusovimu od vsih strani katoliškiga sveta miloglasno „Benedictus“ odpeva. Zgodovina sv. stola je zgodovina vse zemlje, ktero veliko resnico je že protestantovski zgodovinar Dalman priznav pisal: Angleško ima dve hiši, Francosko svoje zbornice, Rusko svoj kabinet, Turško svoj divan, Laško le — en stol, pa ta stol deli blagoslov nad ves svet, in je mogočniji kakor hiše, zbornice in kabineti. Milo zdihajoči „Agnus Dei“ poslednič je delež katoličanov na Nemškim, kateri že skoz tri leta po miru tako milo zdihujejo in koperné. K temu božjimu Jagnjetu hočemo tudi mi moliti, da bi nam tisti mir dal, ki nam ga diplomati dati ne morejo. Mašo iz takih glasov bi hotel on v muziko postavljeno imeti; tudi to je politika, pa ne kakor una časnikarjev, ktera se ve de ne zasluži, v muziko postavljena biti. Svoj prekrasni govor je sklenil z glasno zarotbo katoliškiga ljudstva, terdno kakor skala

stati v veri, in stanovitno biti v vojski za sv. križ zoper prekucijo. Le edino sv. križ zamore zmagati in bo tudi zmagal prekucijo. Z nami je Bog; kardelo malo, ki pod Njegovo obrambo stoji in se vojskuje, — stoji vsikdar, in zmaga vsikdar in ne pade nikdar!

Globoko in perserčno pa tudi zares zdihujejo katoličani na Nemškim po miru, — po miru zvunanjim in znotranjim, in se v vedno večim številu plameneči od ognja božje ljubezni k sveti vojski zbirajo okoli bandera sv. križa. To nam priča mala novičica, ki sta jo dva slovenska gospoda pernesla, ktera sta preteklo poletje veliko po Nemškim popotvala. Pravila sta namreč, kako sta osupnjena gledala, cerkve vernih vedno napolnjene, in mize sv. obhajila nikdar prazne. Zlasti pa sta komej svojim očem verjela, ko sta vidila, kako per mizi Gospodovi niso klečale kar večidel ženske, kakor per nas po Slovenskim, ampak večidel moški, in ne kar mladenči in možje nizkih stanov, ampak tudi mladenči in možje tako imenovanih omikanih, imenitnih in visokih stanov; in kako so v razne pobožne družbe in bratovšine zbrani očitno pred vsim ljudstvom eni per enim, drugi per drugim altarju svoje pobožnosti opravljali. — Katoliški Slovenci! — slovenski mladenči in možje! — slovenski gospodje! nikar po sili zapertih ne deržimo svojih oči in ušes, temuč odprimo jih, poslušajmo in poglejmo okoli sebe. Ves katoliški svet od zmagovavniga krika sovražnikov Kristusovih prestrašen se berzno dviga iz predolgiga spanja, stopa krepko na noge in se zbira v neštevitnih trumah k sveti vojski zoper sovražnike sv. križa, ter čuteč svojo slabost, željno teka k studencu vse moči, kateri je Kristus v presvetim Zakramentu. Kako ali bomo mi sami zaostali, še dalej dremali ter sramote učakali, da se bo v sveti vojski edini Slovanski narod pogrešal, in da bo čast svete neveste Kristusove, ki je rimsko-katoliška cerkev, rešena in oteta brez pomoči slovanskih junakov? — Ako hočemo pa tudi mi s svojimi katoliškimi brati v sveto vojsko, kam bomo šli, svetiga ognja in junaskiga duha se navdat, kakor tje, ker se edino prejema, k Jezusu Kristusu v presvetim Zakramentu, da med tem, ko k sv. obhajilu gremo vsi slabi in boječji, se od ondi vernemo močni in plameneči kakor levi, kateri nevarnosti ne poznajo? Dobro to pomislimo, in gotovo se bo potem zgodilo, da se bo tudi v slovenskih cerkvah več moških per mizi Gospodovi v letu vidilo, in da bomo saj (!) o velikonočnim času več gospodov per sv. obhajilu zagledali, kar nam dobri Bog še pred smertjo daj učakati! — In zares komu se bolj spodobi, nemškemu narodu perdružiti se in z njim vred „Agnus Dei“ zapeti, in za ljubi mir klicati k božjimu Jagnjetu, kakor nam Slovanam, da kakor smo vsi otroci ene matere po kervi, postanemo tudi zopet vsi otroci ene matere po veri, ter po nesrečni zgodi od naročja katoliške cerkve ločeni staroverci svoj nečimurni serd in gnjus do nas katoličanov, svojih odkritoserčnih bratov, zadušijo in stoletnimo razpertju konec storivši se zopet povernejo v edinost svete katoliške cerkve, ktera je človeških otrok edina prava mati. Da se bo pa to hitreje zgodilo, si v zgled vzemimo družbo sv. Bonifacija na Nemškim, in se terdno poprimimo molitevne družbe, ki se je ravnokar v čast slovanskih apostelnov ss. Cirila in Metoda med nami vtemelila in jo povzdignimo visoko. Potlej kadar se bo vesoljni zbor katoliške družbe na Nemškim zopet sošel, bodo vedili častiti govorniki tudi od prelepih glasov kaj povedati, ki iz prostranih slovanskih dežel proti nebu donijo, in in se vredno, perdružijo pobožni molitvi vse katoliške Evrope!

K—.